



I. V. Angelko<sup>1</sup>, G. A. Lekh<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Національний університет "Львівська політехніка", м. Львів, Україна

<sup>2</sup> Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, Україна

## ОСНОВНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Розглянуто окремі питання потреби становлення та розвитку інноваційного підприємництва у сільському господарстві України. Зокрема, висвітлено важливість впровадження інновацій у сільськогосподарську сферу, охарактеризовано основні етапи цього процесу, подано позитивні моменти та загрози, які перешкоджають ефективному розвитку інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств. Наголошено, що інновації посилюють активізацію господарської діяльності деяких підприємств, забезпечують їх економічний розвиток, визначають конкурентні переваги та ринкові позиції у глобальному середовищі. Запропоновано, для мінімізації загроз становленню та розвитку інноваційного підприємництва у сільському господарстві, здійснити низку заходів, зокрема: удосконалити державне регулювання цін на продукцію, розробити всебічні програми стимулювання інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств, розробити стратегію максимального використання їх інноваційного потенціалу, здійснювати активізацію впровадження інновацій на підприємствах для підвищення конкурентоспроможності продукції на ринку, розробляти фінансову підтримку для закупівлі іноземної техніки, сортів насіння, засобів захисту рослин тощо, реалізація яких найближчим часом дасть змогу отримати позитивні результати щодо підвищення інноваційної діяльності не тільки у даній сфері, але й в державі загалом.

**Ключові слова:** інноваційне підприємництво; сільськогосподарська сфера; економічний розвиток; конкурентоспроможність продукції.

**Вступ.** У сучасних умовах господарювання важливою рушійною силою розвитку деяких суб'єктів підприємницької діяльності та основою їх економічного зростання є інновації.

Як показує досвід останніх років, саме інновації посилюють активізацію господарської діяльності окремих підприємств, забезпечують їх економічний розвиток, визначають конкурентні переваги та ринкові позиції у глобальному середовищі. Окрім цього, інновації є головною передумовою виходу вітчизняних учасників ринкових відносин на світові ринки, що своєю чергою, становить основу стабільності та конкурентоздатності національної економіки.

Враховуючи зазначене, очевидно, що в досягненні цілей господарської діяльності окремих суб'єктів особливе місце належить інноваційному підприємництву, розвиток якого в різних галузях та сферах економіки віднесено до пріоритетних національних інтересів.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Варто зазначити, що вагомий науковий внесок у дослідження проблем інноваційного підприємництва в різних галузях та сферах господарювання зробили такі вчені: М. Ф. Бабієнко, М. Ф. Бойко, З. С. Варналій, С. В. Васильчак, О. Д. Витвицька, О. М. Величко, Л. В. Вовк, В. М. Гесць, В. В. Готра, О. І. Дацій, Л. В. Забуранна, В. В. Зянько, С. М. Ілляшенко, Т. Д. Іщенко, С. Л. Ка-

рель, С. М. Колач, Ю. О. Лупенко, М. Й. Малік, П. М. Музика, О. В. Мазуренко, С. О. Пузирьов, П. Т. Саблук, О. Б. Садура, Ю. І. Середюк, С. М. Скочиляс, Р. П. Смоленюк, І. В. Токар, М. П. Хоменко, Т. О. Шматковська, О. Г. Шпикуляк та ін.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Незважаючи на значну кількість праць щодо розвитку інноваційного підприємництва в різних галузях та сферах економіки, деякі питання зазначеної проблеми залишаються невирішеними і потребують детальнішого вивчення та аналізу. Зокрема, невирішеним залишається питання розвитку інноваційного підприємництва у сільському господарстві.

**Мета дослідження** – визначити та дослідити основні аспекти та особливості становлення та розвитку інноваційного підприємництва у сільському господарстві.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Насамперед треба зазначити, що незважаючи на надзвичайно сприятливі природні та кліматичні умови для сільськогосподарського виробництва, Україна внаслідок технологічної відсталості та нерациональної організації реформованого за неоліберальною моделлю аграрного сектору сьогодні не в змозі забезпечити своє населення доступною за ціною і достатньою за стандартними нормами харчовою продукцією.

Вирішення цієї проблеми потребує розроблення

### Інформація про авторів:

**Ангелко Ірина Володимирівна**, канд. екон. наук, доцент кафедри економіки та маркетингу. Email: iryana.anhelko@gmail.com

**Лех Галина Андріївна**, канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії. Email: Gala1960@ukr.net

**Цитування за ДСТУ:** Ангелко І. В., Лех Г. А. Основні аспекти становлення та розвитку інноваційного підприємництва у сільському господарстві. Науковий вісник НЛТУ України. 2017. Вип. 27(7). С. 33–36.

**Citation APA:** Angelko, I. V., & Lekh, G. A. (2017). Main Aspects of Establishing and Development of Innovative Entrepreneurship in Agriculture. *Scientific Bulletin of UNFU*, 27(7), 33–36. <https://doi.org/10.15421/40270705>

власної моделі активізації інноваційної діяльності з урахуванням інноваційних можливостей сільськогосподарських суб'єктів господарювання, підвищення мотивації всіх учасників сільськогосподарського ринку, сприяння процесу "дифузії інновацій", активного залучення держави до законодавчо-нормативного регулювання досліджуваної сфери. Доцільним у цьому разі є також акцентування уваги на реалізації інноваційного підприємництва, спрямованого на створення інноваційних продуктів, технологій та надання послуг, передусім на основі адаптаційної здатності підприємства до зовнішніх впливів, виважених організаційно-управлінських підходів, що забезпечить у перспективі гарантований інноваційний розвиток (Кіричко, 2016, с. 81).

Варто зазначити, що інноваційне підприємництво у сільському господарстві є однією із складових частин загальної організаційно-економічної системи, яка за умови рівноцінної побудови та використання сприяє інноваційному процесу – процесу перетворення наукового знання на інновацію (новостворену (застосовану) і (або) вдосконалену конкурентоздатну технологію, продукцію або послугу, а також організаційно-технічне рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшить структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери), яка задовольняє нові суспільні потреби (Pro innovatsiinu diialnist, 2002; Vovk & Puzyrov, 2016, p. 44; Velychko, 2013).

Поряд із значенням інноваційного підприємництва у сільському господарстві варто виділити особливості сільськогосподарської сфери, адже саме вони здійснюють безпосередній вплив на його розвиток (рис. 1) (Vovk & Puzyrov, 2016).

Урахування зазначених особливостей (див. рис. 1) набуває важливого значення у сучасних умовах господарювання, адже за їх допомогою можна встановити можливість впровадження інновацій у сільське господарство. Водночас сама можливість визначається рядом факторів, які акумулюють внутрішні і зовнішні можливості та загрози (Velychko, 2013).

Доцільно зазначити, що можливість впровадження інновацій у сільське господарство є вагомим стимулятором зростання національної економіки загалом та засобом вирішення різноманітних соціально-економічних та глобальних викликів у даній сфері.

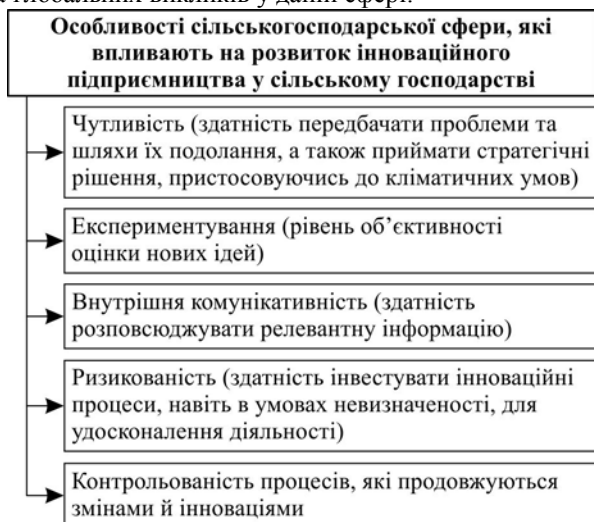


Рис. 1. Особливості сільськогосподарської сфери, які впливають на розвиток інноваційного підприємництва у сільському господарстві

Доцільно зазначити, що можливість впровадження інновацій у сільське господарство є вагомим стимулятором зростання національної економіки загалом та засобом вирішення різноманітних соціально-економічних та глобальних викликів у цій сфері. Загалом в економічній практиці, впровадження інновацій у сільське господарство розглядають як процес, який складається із взаємопов'язаних послідовних етапів: розроблення інновацій, їх перевірка, відтворення та впровадження у діяльність (рис. 2).



Рис. 2. Основні етапи впровадження інновацій у сільське господарство

Як відомо, позитивними наслідками ефективної технології впровадження інновацій у діяльність сільськогосподарських підприємств є розроблення та впровадження інновацій, пов'язаних з новими сортами рослин, виведенням нових порід тварин, застосуванням нової техніки та технологій тощо. Зазвичай, суб'єктами впровадження інновацій у сільському господарстві є керівники підприємств. Перевірку ж інноваційних розробок здійснюють наукові установи та спеціальні державні організації. Відтворення інновацій у сільському господарстві здійснюють насінницькі господарства (вищівання елітного та репродукційного насіння нових сортів, гібридів сільськогосподарських культур); племінні заводи (розведення чистих порідних ліній тварин); машинобудівні підприємства (серійний випуск нової сільськогосподарської техніки); біологічні фабрики (випуск вакцин тощо) (Rudenko, 2015).

Варто зазначити, що ефективне запровадження та розвиток інноваційного підприємництва у сільському господарстві дає змогу отримати низку позитивних змін, зокрема: підвищення урожайності культур; підвищення рентабельності діяльності сільськогосподарських підприємств; підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках; підвищення якості продукції та економію виробничих ресурсів; впровадження енергоощадних та ресурсощадних технологій.

Однак, на превеликий жаль, в Україні існує низка проблем, які перешкоджають ефективному впровадженню інновацій у сільське господарство. Упродовж останніх років Україна стикнулася із ситуацією відсутності належного фінансування, низького рівня державної підтримки сільськогосподарських підприємств та незначного розвитку інноваційних досліджень у сільському господарстві. Водночас, сьогодні в Україні спостерігається дуже слабка і неповна інноваційна інфраструктура (яка відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування інноваційного підприємництва), яка разом з її технологічним "запасом" потребує всебічної підтримки з боку держави (Hotra, 2014, с. 81; Smoleniuk, 2014, с. 229–235).

Для вирішення зазначених проблем потрібно здійснити низку заходів, які становитимуть основу ефективної стратегії розвитку інноваційного підприємництва у сільському господарстві України.

Під час розроблення стратегії розвитку інноваційного підприємництва у сільському господарстві потрібно врахувати такі складники (рис. 3).

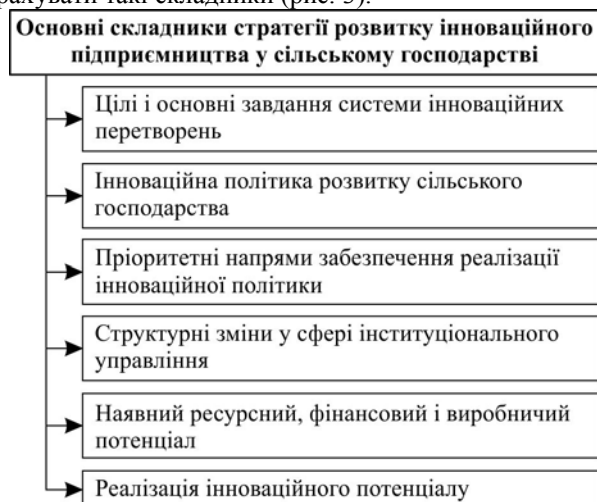


Рис. 3. Основні складники стратегії розвитку інноваційного підприємництва в сільському господарстві

Урахування зазначених складників, насамперед дасть змогу провести реформування сільськогосподарських підприємств для впровадження інновацій та підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції, розробити систему стимулювання з боку держави та сприяти активній діяльності держави щодо відкритості кордонів України до міжнародної співпраці у сфері сільського господарства.

**Висновки.** Підсумовуючи, варто зазначити, що для загальної активізації інноваційних процесів у сільському господарстві України потрібно вдосконалити державне регулювання цін на продукцію, розробити всебічні програми стимулювання інноваційної діяльності

сільськогосподарських підприємств, розробити стратегію максимального використання їх інноваційного потенціалу, здійснювати активізацію впровадження інновацій на підприємствах для підвищення конкурентоспроможності продукції на ринку, розробляти фінансову підтримку для закупівлі іноземної техніки, сортів насіння, засобів захисту рослин тощо. Поступова реалізація зазначених заходів у сфері сільського господарства дасть змогу Україні вже найближчим часом отримати позитивні результати щодо розвитку інноваційного підприємництва не тільки в цій галуззі, але й у державі загалом.

### Перелік використаних джерел

- Hotra, V. V. (2014). Suchasnyi stan ta problemy innovatsiinoho rozvytku ahrarnoho sektoru Ukrainy. *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, 6(156), 79–84. [in Ukrainian].
- Kriuchko, L. S. (2016). Innovatsiinyi typ rozvytku v umovakh ekonomichnoi hlobalizatsii. *Efektivna ekonomika*. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=199>. [in Ukrainian].
- Pro innovatsiinu diialnist. (2002). *Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 r. №40-IV zi zminamy*. Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15/para0195#o195>. [in Ukrainian].
- Rudenko, H. R. (2015). Osoblyvosti vprovadzhennia innovatsii u diialnist silskohospodarskykh pidpriemstv. *Biznes Inform*, 5, 32–35. Retrieved from: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/11029>. [in Ukrainian].
- Smoleniuk, R. P. (2014). Rozvytok innovatsiinoho pidpriemnytstva pry restrukturyzatsii silskoho hospodarstva. *Innovatsiina ekonomika*, 2(51), 225–237. [in Ukrainian].
- Velychko, O. M. (2013). Osoblyvosti innovatsiinoho rozvytku silskohospodarskykh pidpriemstv. *Efektivna ekonomika*, 3. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3386>. [in Ukrainian].
- Vovk, L. V., & Puzyrov, S. O. (2016). Innovatsiine pidpriemnytstvo v silskomu hospodarstvi yak orhanizatsiino-ekonomichna systema yoho stratedichnoho rozvytku. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 20, 43–46. [in Ukrainian].

И. В. Ангелко<sup>1</sup>, Г. А. Лех<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Національний університет "Львівська політехніка", г. Львів, Україна

<sup>2</sup> Національний лісотехнічний університет України, г. Львів, Україна

## ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ СТАНОВЛЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ

Рассмотрены отдельные вопросы необходимости становления и развития инновационного предпринимательства в сельском хозяйстве Украины. В частности, освещена важность внедрения инноваций в сельскохозяйственную сферу, охарактеризованы основные этапы данного процесса, представлены положительные моменты и угрозы, которые препятствуют эффективному развитию инновационной деятельности сельскохозяйственных предприятий. Отмечено, что инновации усиливают активизацию хозяйственной деятельности отдельных предприятий, обеспечивающих их экономическое развитие, определяют конкурентные преимущества и рыночные позиции в глобальной среде. Предложено, с целью минимизации угроз становлению и развитию инновационного предпринимательства в сельском хозяйстве, осуществить ряд мероприятий, реализация которых в ближайшее время позволит получить положительные результаты по повышению инновационной деятельности не только в данной сфере, но и в государстве в целом.

**Ключевые слова:** инновационное предпринимательство; сельскохозяйственная сфера; экономическое развитие; конкурентоспособность продукции.

I. V. Angelko<sup>1</sup>, G. A. Lekh<sup>2</sup>

<sup>1</sup> Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

<sup>2</sup> Ukrainian National Forestry University, Lviv, Ukraine

## MAIN ASPECTS OF ESTABLISHING AND DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN AGRICULTURE

The authors cover the necessity of establishing and development of innovative entrepreneurship in agriculture of Ukraine. We also specify the importance of introduction of innovations into the agricultural sphere. Therefore, the main stages of this process are in-

dicated, some positive moments and threats are presented that impede the effective development of innovation activity of agricultural enterprises. The authors have also emphasized that innovations intensify the economic activity of individual enterprises, ensure their economic development, and determine the competitive advantages and market positions in the global environment. In order to minimize the threats to the establishment and development of innovative entrepreneurship in agriculture, it is proposed to implement a number of measures, in particular as follows: to improve state regulation of prices for products, to develop comprehensive programs to stimulate innovation activity of agricultural enterprises, to develop a strategy for maximizing their innovative potential, to intensify the introduction of innovations on enterprises to improve the competitiveness of products in the market, develop a financial sub holds for the purchase of foreign machinery, seed grades, plant protection products, etc., the realization of which in the near future will allow obtaining positive results in order to increase innovation activity not only in this area but also in the state as a whole.

**Keywords:** innovative enterprise; agricultural sphere; economic development; products competitiveness.